

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/9/2023
Identifikačné číslo spisu:	6120392769
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6120392769.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Mercedes-Benz Slovakia s.r.o., Bratislava, Einsteinova 33, IČO: 35 780 754, zastúpenej advokátskou kanceláriou Lansky, Ganzger, Jacko & Partner, s.r.o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 36 851 710, proti žalovanej obchodnej spoločnosti V Star Lines, s.r.o., Šamorín, Pomlejská cesta 2205/2A, IČO: 45 566 739, zastúpenej advokátom Mgr. Tomášom Michnicom, Žilina, Na Priekope 174/13, o zaplatenie sumy 1 425 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením vecí, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda v predmetnom spore rozhodol rozsudkom pre zmeškanie č. k. 17Cb/51/2021-155 z 19. augusta 2022 tak, že žalobu, predmetom ktorej bol nárok na zaplatenie splatnej pohľadávky vzniknutej prenechaním motorového vozidla žalobkyne do užívania žalovanej, zamietol v celom rozsahu. Žalovanej priznal voči neúspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.
2. Proti predmetnému rozsudku podala žalobkyňa odvolanie a Okresný súd Dunajská Streda predložil vec Krajskému súdu v Trnave ako súdu funkčne príslušnému na rozhodnutie o podanom odvolaní.
3. S poukazom na § 34 ods. 2 písm. b) v spojení s § 22 písm. g), § 40, § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) Krajský súd v Trnave postúpil predmetný spor vedený na tom súde pod sp. zn. 17Cb/51/2021 Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne príslušnému na konanie o odvolaní žalobkyne. Postúpenie veci odôvodnil tým, že sa jedná o obchodnoprávny spor, ktorý rozhodol Okresný súd Dunajská Streda, pričom s účinnosťou od 1. júna 2023 došlo k zmene právnej úpravy v prípade funkčnej príslušnosti odvolacích súdov vo veciach obchodnoprávných tak, že podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. g) CSP je príslušný Krajský súd v Bratislave. Krajský súd v

Trnave ozrejmil, že príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne je daná i napriek skutočnosti, že odvolanie bolo podané pred 1. júnom 2023. Podľa ustanovenia § 34 CSP upravujúceho funkčnú príslušnosť súdu spolu s príslušnosťou kauzálnou, s ohľadom na okamžitú aplikovateľnosť daného ustanovenia, na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne je v prejednávacom obchodnoprávnom spore, ktorý v prvoinštančnom konaní rozhodoval okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave, príslušný Krajský súd v Bratislave. Prechodné ustanovenie § 471c CSP sa nevzťahuje na úpravu týkajúcu sa funkčnej príslušnosti súdu, vzťahuje sa len na úpravu vecnej a miestnej príslušnosti. Podľa názoru Krajského súdu v Trnave, čo sa týka odvolacích konaní, v súvislosti so zmenou funkčnej príslušnosti účinnou od 1. júna 2023, v platnej právnej úprave Civilného sporového poriadku chýba prechodné ustanovenie, ktoré by riešilo otázku odvolacích konaní v obchodných veciach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Krajský súd v Trnave uzavrel, že vzhľadom na absenciu prechodného ustanovenia týkajúceho sa funkčnej príslušnosti súdov v neskončených veciach a okamžitú aplikovateľnosť procesných právnych predpisov, po 1. júni 2023 Krajský súd v Trnave už nie je funkčne príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne v prejednávacom obchodnoprávnom spore.

4. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 CSP predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že funkčne príslušným súdom na pojednanie a rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave je v danom obchodnoprávnom spore Krajský súd v Trnave. Poukázal na znenie § 36 CSP, podľa ktorého príslušnosť súdu určená podľa okolností v čase začatia konania trvá až do skončenia konania, jedná sa o základnú procesnoprávnu zásadu perpetuatio fori. Krajský súd v Bratislave konštatoval, že v čase podania odvolania (23. septembra 2022) a tiež v čase predloženia veci odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní (18. januára 2023) bol v prejednávacom spore kauzálna a funkčne príslušný Krajský súd v Trnave. Zo znenia prechodného ustanovenia § 471c CSP podľa názoru Krajského súdu v Bratislave nevyplýva, že od 1. júna 2023 došlo k zmene príslušnosti súdov, ktoré boli vecne a miestne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov nedošlo od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach. Preto v súlade s § 34 ods. 1 CSP na rozhodnutie o odvolaní v predmetnom obchodnoprávnom spore začatom do 31. mája 2023 na okresnom súde nachádzajúcom sa v územnom obvode Krajského súdu v Trnave je aj naďalej funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný.

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

8. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá pojednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

9. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

10. Podľa § 22 písm. g) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave.

11. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave.

12. Podľa § 3 ods. 7 zákona č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky a o

zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava a jeho obvod tvorí aj obvod Okresného súdu Dunajská Streda.

13. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom preskúmaní predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom pre zmeškanie č. k. 17Cb/51/2021-155 z 19. augusta 2022 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanej priznal voči neúspešnej žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100%. Voči rozsudku podala žalobkyňa 23. septembra 2022 odvolanie a vec bola predložená Krajskému súdu v Trnave ako súdu odvolaciemu na rozhodnutie o podanom odvolaní. Krajský súd v Trnave o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou Civilného sporového poriadku, účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne a kauzálne príslušnému. Krajský súd v Bratislave s postúpením veci nesúhlasil, pričom svoju funkčnú príslušnosť namietol najmä s poukazom na nesprávny právny záver Krajského súdu v Trnave, ktorý v procese skúmania funkčnej príslušnosti neaplikoval v danom spore prechodné ustanovenie § 471c CSP. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo posúdiť dôvodnosť nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 17Cb/51/2021-155 z 19. augusta 2022.

16. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorým boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely, pričom v danom prípade je súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii Okresný súd Dunajská Streda, t.j. okresný súd so sídlom v obvode Krajského súdu v Trnave.

17. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach ustanovené inak, konajúce súdy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej predchádzajúcej právnej úpravy aplikujú novú právnu úpravu počnúc momentom jej účinnosti.

18. V súvislosti s novelou zákona o sídlach a obvodoch súdov bola prijatá aj novela Civilného sporového poriadku, ktorá zákon doplnila aj o prechodné ustanovenie § 471c k úpravám účinným od 1. júna 2023, podľa ktorého konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Uvedené prechodné ustanovenie predstavuje výnimku z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku, avšak vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných. Za použitia gramatického výkladu ustanovenia najvyšší súd dospel k záveru, že dané prechodné ustanovenie zachovanie funkčnej ani kauzálnej príslušnosti súdu neupravuje. Pre zachovanie princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy je preto potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti obsiahnutú v § 34 ods. 2 písm. b) CSP aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

19. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, kedy okresným súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je okresný súd vymedzený v § 22 CSP. V tomto prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Dunajská Streda, teda okresný súd patriaci podľa § 3 ods. 7 zák. č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Trnave.

20. Najvyšší súd, v zhode s už skôr vysloveným právnym názorom v rozhodnutí sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý nie je *expressis verbis* vymenovaný

v § 22 CSP, prihliadajúc na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov tzv. súdnej reformy bola špecializácia súdov, v CSP explicitne zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (na konanie v obchodnoprávných sporoch v § 22), je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie spadajúcich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. Keďže ustanovenie § 34 ods. 2 CSP nestanovuje inak, niet pochyb o tom, že (a contrario) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode (teda nie len okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu). Na rozdiel od tejto príslušnosti, zahŕňajúcej všetky okresné, resp. mestské súdy v obvode týchto krajských súdov podľa zákona č. 371/2004 Z. z., potom nie je prijateľný taký výklad ust. § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci úzko len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené krajské súdy boli príslušné aj na ďalšie konania o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré by vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 CSP (okresné súdy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. V tomto kontexte je na odkaz na ustanovenie § 22 (ako aj § 23) uvádzanom v § 34 ods. 2 CSP potrebné nahliadať tak, že pokiaľ základom súdnej reformy je špecializácia súdov/sudcov, ustanovenie § 22 z hľadiska kauzálnej príslušnosti súdov prvej inštancie stanovuje, ktoré z týchto súdov konajú v obchodnoprávných sporoch, a to s dôrazom na kauzu - právny charakter týchto sporov, potom ich majú riešiť pre celý obvod krajského súdu. Preto aj pre interpretáciu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP z hľadiska účelu súdnej reformy je podstatné hľadisko obchodnoprávneho charakteru sporov a obvodu krajského súdu, uvádzaného v § 22 CSP. Najvyšší súd pri tomto závere vychádzal čiastočne z gramatického výkladu § 34 ods. 2 CSP, najmä z časti Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa..., kde bol zákonodarcom zvolený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ktorý upravuje kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch, ako aj z teleologického výkladu zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích súdov) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, kvality a efektívnosti rozhodovania v obchodnoprávných sporoch, a zároveň vychádzal z absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu. Najvyšší súd aplikoval pri zvolenom riešení aj základné princípy Civilného sporového poriadku vymedzené v čl. 4 ods. 1 CSP a čl. 17 CSP.

21. Najvyšší súd dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ust.

§ 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov (tu akcentujúc dikciu § 34 ods. 2 - „Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní...“, teda nielen pre rozhodnutia vydané uvedenými súdmi, ale pre všetky rozhodnutia, kde konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy). To, že zákonodarcu opomenul, že obchodnoprávnú agendu do 31. mája 2023 viedli všetky súdy Slovenskej republiky, ako aj to, že môže nastať situácia, že nielen súdy výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru, ako tomu, že rigidný gramatický výklad

predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP by spôsobil sťaženú realizáciu špecializácie súdnictva (tzv. súdnej reformy).

22. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na obdobné závery už vyslovené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a tiež v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Obdobné závery boli zároveň prijaté aj v uznesení najvyššieho súdu zo 16. augusta 2023, sp. zn. 5Ndob/5/2023. Najvyšší súd dopĺňa, že prijatými závermi neprichádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu. Preto pokiaľ v priebehu odvolacieho konania príde k zmene právnej úpravy funkčnej príslušnosti, je na zákonodarcovi, aby zrozumiteľne a jednoznačne upravil, či s ohľadom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy a s ohľadom na povinnosť súdu skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého konania podľa § 40 CSP, zostáva zachovaná funkčná príslušnosť v konaniach začatých podľa predchádzajúcej právnej úpravy, a to prijatím prechodného ustanovenia, ktoré však v rámci novely CSP prijaté nebolo.

23. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný a na konanie o odvolaní proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Dunajská streda č. k. 17Cb/51/2021-155 z 19. augusta 2022 je podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v spojení s § 22 písm. g) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.